

de schedelholte en die, waar, bij de radikale middenooroperatie, etter onder druk uit een labyrinthfistel of uit een der vensters voor den dag komt. Van schrijver's 27 operatieve gevallen beantwoordden er 24 aan deze „volstrekte aanwijzing”.

Een „betrekkelijke aanwijzing”, afhankelijk van de bijzonderheden van elk geval en de neiging van den oorarts, neemt schrijver aan, wanneer het inwendig oor — zoowel het statisch als het akustisch gedeelte — geheel onprikkelbaar is en daarnaast bijv. éézijdige hoofdpijn of prikkelingsverschijnselen, zooals misselijkheid, braken enz. bestaan. Van de onderzoekingsmethoden van het statisch labyrinth stelt hij het calorisch onderzoek bovenaan; een calorisch prikkelbaar labyrinth zal men nooit opereeren.

Ten slotte verschijnen de 27 ziektegeschiedenissen, elke met haar epikrise.

H. BURGER.

Chloorretentie bij koortsige ziekten door I. SNAPPER.
Akademisch proefschrift. Groningen 1913. Uitg. I. OPPENHEIM.

De aanleiding tot dit vlijtig bewerkt proefschrift was het feit, dat ondanks de uitkomsten van zeer nauwkeurige onderzoekingen de verklaring van het terugblijven van chloriden in het lichaam bij koortsige ziekten niet is gebracht. Waar zoovele vragen te dezen opzichte open bleven, mocht een nieuwe poging, dieper in het wezen van dit proces door te dringen, gerechtvaardigd worden geacht. In den aanvang werd door schrijver vooral uitgegaan van onderzoekingen van HAMBURGER aangaande de verplaatsing van chloor van het serum naar de bloedlichaampjes onder den invloed van zuurtoevoeging. Dit verschijnsel kon echter, blijkens de uitkomsten van talrijke door schrijver verrichte proeven, niet dienstbaar worden gemaakt aan de verklaring der chloorretentie, te minder, toen bleek, dat bij patiënten met chloorretentie geen zuurvergiftiging kon worden aangetoond. Op grond van andere onderzoekingen kwam SNAPPER tot de slotsom, dat door werking van zuur op de roode bloedlichaampjes de permeabiliteit dezer cellen voor chloor gewijzigd wordt. Voor deze permeabiliteit geldende regelen bleken voor den mensch andere te zijn dan voor andere diersoorten, Ook voor den zieken mensch en met name voor alle koortsige zieken bleek deze permeabiliteit voor chloor veranderd te zijn. Schrijver stelt zich voor, dat doordien bijv. bij de pneumonie de doorlaatbaarheid der lichaamcellen veranderd is, het chloor, dat onder normale omstandigheden door de cellen aan de vochten afgegeven wordt, thans dezen weg niet kan gaan. Hierdoor zouden de chloor-armoede van het bloedserum en daardoor van de urine te verklaren zijn.

Een belangrijk deel van het proefschrift vormt het zeer uitgebreide literatuuroverzicht, waarbij talrijke hypothesen omtrent de oorzaak van de chloorretentie worden besproken en aan critiek onderworpen.

Over de onderstelling, dat de chloorretentie secundair aan de waterretentie zou zijn, schijnen de meeningen nog niet vast te staan. Ook deze vraag is door schrijver aan een nader onderzoek onderworpen en aan de klinische waarneming getoetst. Zoo bleek in 4 gevallen van pneumonie ten duidelijkste de onafhankelijkheid van water- en chloorretentie, zoodat schrijver aanneemt, dat de chloorretentie niet secundair is aan de waterretentie. Bijgevoegde tabellen toonen dit aan.

Uit de beschrijving van de methodiek der chloorbepalingen blijkt, dat vooral bij de bepalingen in het bloed de moeilijkheden niet gering waren, die echter dank zij schrijver's nauwgezetheid en critischen aanleg, mede met de hulp van den voormaligen scheikundige van de geneeskundige kliniek te Groningen werden overwonnen.

Talrijke klinische waarnemingen luisteren bijna elk hoofdstuk op. Het is echter niet mogelijk in kort bestek het resultaat der tallooze waardevolle onderzoekingen, door schrijver verricht, samen te vatten. Naar schier alle zijden is het vraagstuk met grooten ijver bewerkt en zeker zijn wij voor deze bewerking den schrijver dank verschuldigd, waar zooveel nieuwe feiten aan het licht zijn gebracht.

S. P. SWART.

Het Amsterdamsche schoolkind en de bioscoop, door SIMON B. STOKVIS, secretaris van het comité ter bestrijding van het bioscoopkwaad. Amsterdam, Uitgeversmaatschappij „Elsevier” 1913. Prijs 30 cent.

Dat de bioscoop tegenwoordig in het kinderleven een groote en meestal ongewenschte rol speelt, ondervindt de kinderarts dagelijks en het verbod van bioscoopbezoek maakt in de laatste jaren dan ook een vast onderdeel uit van mijn hygiënische raadgevingen. Dit verbod geldt natuurlijk niet voor het een enkele maal bezoeken van een goede kindervoorstelling, maar dat die bijna niet te vinden is, blijkt zeer duidelijk uit de enquête van het comité. En tevens blijkt, dat de directeuren der bioscooptheaters niet bereid zijn tot een vrijwillige contrôle op hun films (van de 33 directeuren betuigden slechts 4 instemming). Het comité heeft zich daarom gericht tot het dagelijksch bestuur der gemeente Amsterdam met het verzoek, aan den verderfelijken invloed, die van ongecontroleerde bioscoopvoorstellingen voor de jeugd uitgaat, te willen paal en perk stellen door het uitvaardigen van een gemeentelijke verordening, aan welk verzoek klem wordt